

REPUBLIKA HRVATSKA
POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA
UPRAVNI ODJEL ZA GOSPODARSTVO I
GRADITELJSTVO

KLASA: UP/I - 612-07/14-01/24
URBROJ: 2177/1-06-06/12-15-17
Požega, 14. rujna 2015.

Požeško-slavonska županija, Upravni odjel za gospodarstvo i graditeljstvo, temeljem članka 33. stavak 2. vezano uz članak 29. stavak 2. Zakona o zaštiti prirode ("Narodne novine", broj 80/13), a povodom zahtjeva nositelja zahvata: Požeško-slavonska županija, Županijska 7, Požega, za Glavnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu za zahvat –Sustav navodnjavanja Orljava - Londža, nakon provedenog postupka donosi

RJEŠENJE

I. Planirani zahvat – Sustav navodnjavanja Orljava – Londža, u Požeško-slavonskoj županiji, nositelja zahvata: Požeško-slavonska županija, Županijska 7, Požega, je prihvatljiv za ekološku mrežu uz primjenu zakonom propisanih i ovim Rješenjem utvrđenih mjera ublažavanja negativnih utjecaja zahvata na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže te programa praćenja i izvješćivanja o stanju ciljeva očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže.

A. Mjere ublažavanja negativnih utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže

A.1. Mjere ublažavanja tijekom pripreme i građenja

- 1) U razdoblju prije početka izgradnje i korištenja predmetnog zahvata navodnjavanja potrebno je utvrditi početno (nulto) stanje parametara kvalitete vode u rijeci Orljavi prema programu praćenja stanja ekološke mreže.
- 2) Zaštitu od prekomjerne buke tijekom pripreme i izvođenja građevinskih radova osigurati poštivanjem odredbi *Zakona o zaštiti od buke* (NN 30/09, 55/13), *Pravilnika o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi rade i borave* (NN 145/04) te osobito mjera koje propisuje *Pravilnik o mjerama zaštite od buke izvora na otvorenom prostoru* (NN 156/08).
- 3) Sav otpadni materijal koji nastaje tijekom građenja treba zbrinjavati neposredno nakon korištenja kako ne bi vjetrom bio odnesen u rijeku.
- 4) Otpad koji uključuje opasne tvari (ambalaža od kemikalija, boja, otapala, zauljeni otpad i sl.) treba skladištiti u za tu svrhu predviđene kontejnere te zbrinuti putem ovlaštenih pravnih osoba.

- 5) Pretakanje goriva i ulijevanje goriva i ostalih tvari u radne i transportne strojeve vršiti na način da se spriječi kontaminacija vodotoka i obale gorivom. Servis strojeva vršiti na za to namijenjenim prostorima koji se koriste za servis i održavanje mehanizacije.
- 6) Potencijalno štetne materijale kod gradnje (poput cementa) čuvati na mjestima zaštićenim od poplavlivanja i/ili od ispiranja kišom u rijeku.

A.2 Mjere ublažavanja tijekom korištenja

- 1) Tijekom korištenja izgrađenoga sustava za navodnjavanje treba poštivati predviđeno zahvaćanje vode iz akumulacije Londže, te posebno ispuštanje vode u količinama predviđenoga biološkog minimuma. U slučaju povećanja potreba za vodom u budućnosti potrebno je izraditi odgovarajuće podloge za procjenu mogućnosti opskrbe vodom uz novelaciju potrebnog iznosa biološkoga minimuma.
- 2) Potrebno je pomoću nadzornog upravljačkog sustava osigurati da se voda iz lijevog sabirnog kanala ne ispušta u rijeku Orjavu u razdoblju od polovice travnja do kraja lipnja kako bi se u potpunosti uklonila mogućnost povećanja temperature i onečišćenja na običnu lisanu u području ekološke mreže "Orjava".
- 3) Mobilne crpke s dizelskim agregatima potrebno je redovito održavati i nadzirati kako bi se izbjegle moguće akcidentne situacije koje bi rezultirale onečišćenjem tla, površinskih i podzemnih voda.
- 4) Provoditi program praćenja stanja ekološke mreže.
- 5) U slučaju da rezultati praćenja kvalitete vode u rijeci Orjavi pokažu značajno pogoršanje koje bi moglo ugroziti populaciju ciljeva očuvanja (prvenstveno školjkaša *Unio crassus*), potrebno je utvrditi uzroke pogoršanja i poduzeti mjere, poput ugradnje bioloških pročistača na ušće sabirnih kanala u rijeku Orjavu, kojima će se održavati zadovoljavajuća kvaliteta vode u rijeci Orjavi.
- 6) Sukladno članku 7. Pravilnika o strogo zaštićenim vrstama (NN 144/2013) tijekom korištenja zahvata nalaznik (korisnik zahvata) je dužan Državnom zavodu za zaštitu prirode dojaviti pronalazak mrtve, ozlijeđene ili bolesne strogo zaštićene životinje putem obrasca za dojavu ili telefonski u roku od 24 sata od trenutka pronalaska. Zbog nemogućnosti određivanja vrsta na terenu, nužno je prijavljivati sve nalaze eventualnih uginulih ili ozlijeđenih riba i rakova na području zahvata.
- 7) Provoditi edukativne aktivnosti putem Poljoprivredno-savjetodavne službe kojima bi se krajnjim korisnicima sustava navodnjavanja predstavilo mogućnosti korištenja okolišno prihvatljivih agrotehničkih mjera i sredstava.
- 8) Provoditi svakih pet godina anketiranje korisnika poljoprivrednih površina u obuhvatu zahvata kako bi se utvrdilo dolazi li do značajnih promjena u strukturi poljoprivredne proizvodnje i korištenju kemijskih sredstava.

B. Program praćenja i izvješćivanja o stanju ciljeva očuvanja i cjelovitosti područja ekološke mreže

- 1) S programom praćenja treba početi što je ranije moguće, odnosno prije početka izgradnje samoga sustava kako bi se utvrdile početne (nulte) vrijednost parametara kvalitete vode koje će poslužiti kao mjerilo mogućega povećanja onečišćenja uslijed korištenja predloženoga sustava navodnjavanja.

- 2) Uzorkovanje i analizu vode treba provoditi dva puta godišnje, pri čemu jedno uzorkovanje treba biti izvan razdoblja navodnjavanja, a drugo u vrijeme najintenzivnijega korištenja vode za navodnjavanje poljoprivrednih površina.
  - 3) Uzorkovanje vode treba provoditi svake godine do isteka pete godine od početka korištenja izgrađenoga sustava navodnjavanja.
  - 4) Nakon isteka pete godine uzorkovanje treba obaviti svake treće godine, a ukoliko se ustanovi značajna promjena u strukturi poljoprivredne proizvodnje uzorkovanje i analizu vode treba ponovo obavljati na godišnjoj razini sljedećih pet godina.
  - 5) Kakvoću vode treba pratiti kroz sljedeće fizikalno-kemijske parametre:
    - a) temperatura,
    - b) pH,
    - c) el. vodljivost,
    - d) količina otopljenog kisika,
    - e) količina ukupnog dušika, nitrati, nitriti, amonijak,
    - f) količina ukupnog fosfora i ortofosfata,
    - g) pesticidi i herbicidi
  - 6) Vodu uzorkovati na četiri lokacije. Prvu postaviti na uzvodnom dijelu rijeke Orpljave, između ušća Londže u Orpljavu i grada Pleternice-kontrolna lokacija. Druge dvije lokacije potrebno je postaviti na ušća lijevog i desnog sabirnog kanala u rijeku Orpljavu kako bi se omogućilo praćenje kvalitete vode koja se iz sustava navodnjavanja vraća u rijeku Orpljavu. Četvrtu je lokaciju potrebno postaviti nizvodno na mjestu gdje rijeka Orpljava izlazi iz područja ekološke mreže „Orpljava“.
  - 7) Uzorkovanje, kao i monitoring u cjelini, mora obavljati pravna osoba s ovlaštenjem za praćenje stanja okoliša. Točne lokacije uzimanja vjerodostojnog uzorka odredit će stručna osoba ovlaštene institucije koja će provoditi praćenje stanja kakvoće vode i riječnog sedimenta.
  - 8) Rezultate provedenih analiza treba sistematizirati u bazu podataka koja će biti pogodna za obradu i procjenu eventualnih promjena u kvaliteti vode. Analizu prikupljenih podataka treba obaviti svake godine nakon završetka sezone navodnjavanja kako bi se utvrdili trendovi u kvaliteti vode. Ukoliko se utvrdi povećanje onečišćenja u rijeci Orpljavi potrebno je prvo utvrditi uzrok onečišćenja.
  - 9) Ukoliko se prema rezultatima provedenih analiza utvrdi da postoji povećani dotok onečišćivala putem sabirnih kanala, potrebno je poduzeti mjere, poput ugradnje bioloških uređaja za pročišćavanje vode na mjestima ušća sabirnih kanala u rijeku Orpljavu.
  - 10) Program praćenja stanja (monitoringa) područja ekološke mreže i ciljeva očuvanja treba uključiti u glavni projekt planiranog zahvata.
- II. Nositelj zahvata, Požeško-slavonska županija, Županijska 7, Požega, dužna je osigurati provedbu mjera ublažavanja negativnih utjecaja zahvata na ciljeve očuvanja i cjelovitost ekološke mreže te programa praćenja stanja i izvješćivanja o stanju ciljeva očuvanja i cjelovitosti ekološke mreže kako je to određeno ovim Rješenjem.

- III. Podatke o rezultatima i analizi svih aktivnosti praćenja stanja ciljeva očuvanja i cjelovitosti područja ekološke mreže, nositelj zahvata dužan je dostavljati Ministarstvu na kraju svake godine praćenja, a u slučaju iznenadnih događaja odmah.
- IV. Nositelj zahvata, Požeško-slavonska županija, Županijska 7, Požega, dužna je osigurati sredstva za praćenje iz točke I. izreke ovog Rješenja
- V. Ovo Rješenje prestaje važiti ukoliko se u roku dvije godine od dana izvršnosti Rješenja ne podnese zahtjev za izdavanje lokacijske dozvole, odnosno drugog akta kojim se odobrava gradnja sukladno posebnom zakonu kojim se uređuje prostorno uređenje i gradnja ili drugog akta sukladno Zakonu o zaštiti prirode, odnosno posebnom propisu.
- VI. Važenje ovog Rješenja, na zahtjev nositelja zahvata Požeško-slavonska županija, Županijska 7, Požega, može se jednom produžiti na još dvije godine uz uvjet da se nisu promijenili uvjeti utvrđeni ovim Rješenjem.
- VII. Ovo Rješenje objavljuje se na internetskim stranicama Požeško-slavonske županije.

Obrazloženje

Nositelj zahvata, Požeško-slavonska županija, Županijska 7, Požega (u daljnjem tekstu: Nositelj zahvata), podnijela je 29. rujna 2014. godine Upravnom odjelu za gospodarstvo i graditeljstvo Požeško-slavonske županije (u daljnjem tekstu: Upravni odjel) zahtjev za provedbu Glavne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu za zahvat: Sustav navodnjavanja Orljava - Londža, u Požeško-slavonskoj županiji. U zahtjevu su navedeni svi podaci o nositelju zahvata i priloženi svi dokumenti sukladno odredbama članka 31. stavka 2. Zakona o zaštiti prirode.

U postupku Glavne ocjene Upravni odjel je dana 30. rujna 2014. godine zatražio dopunu dostavljene Studije glavne ocjene s podacima koji se odnose na Brodsko –posavsku županiju s obzirom da predmetni zahvat svojim južnim rubom prelazi granicu Požeško-slavonske županije, te malim dijelom zadire u područje Brodsko-posavske županije (oko 0,53 % bruto površine obuhvata razmatranog zahvata). Nadopunjena Studija Glavne ocjene dostavljena je 24. studenog 2014. godine.

Informacija o zahtjevu nositelja zahvata za pokretanjem postupka glavne ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu (KLASA: UP/I- 612-07/14-01/24, URBROJ: 2177/1-06-06/12-14-3), objavljena je na službenim internetskim stranicama Požeško-slavonske županije, dana 25. studenog 2014. godine.

O podnesenom zahtjevu nositelja zahvata za pokretanjem postupka Glavne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu za zahvat „Sustav navodnjavanja Orljava-Londža u Požeško-slavonskoj županiji“ i Studiji za glavnu ocjenu prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu (IRES-Institut za istraživanje i razvoj održivih eko sustava, Velika Gorica, Jagodno 100/A, lipanj 2014. godine), sukladno članku 31. stavku 3. Zakona o zaštiti prirode, Upravni odjel zatražio je prethodno mišljenje (KLASA: UP/I- 612-07/14-01/24, URBROJ: 2177/1-06-06/12-14-4 od 26. studeni 2014. godine) Državnog zavoda za zaštitu prirode (u daljnjem tekstu: Zavod).

Upravni odjel je dopisom KLASA: UP/I- 612-07/14-01/24, URBROJ: 2177/1-06-06/12-14-6, od 28. studenog 2014. godine, zatražio od Upravnog odjela za komunalno gospodarstvo i zaštitu okoliša Brodsko-posavske županije da koordinira i provede javni uvid u Studiju Glavne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu za zahvat „Sustav navodnjavanja Orljava-Londža u Požeško-slavonskoj županiji“ za područje Brodsko-posavske županije.

Studija Glavne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu za zahvat „Sustav navodnjavanja Orljava-Londža u Požeško-slavonskoj županiji“ upućena je na javni uvid sukladno Obavijesti Upravnog odjela, KLASA: UP/I-612-07/14-01/24, URBROJ: 2177/1-06-06/12-14-5 od 26. studenog 2014. godine.

Studija priređena za javni uvid objavljena je na web stranicama Požeško-slavonske županije i Brodsko-posavske županije, a Obavijest u tisku "Večernji list", na oglasnim pločama i web stranicama Požeško-slavonske županije, Brodsko-posavske županije, Grada Pleternice, Grada Kutjeva i Općine Nova Kapela.

Na raspolaganju javnosti tijekom javnog uvida koje je trajalo od 10. prosinca 2014. do 10. siječnja 2015. godine, svakim radnim danom od 08,00 do 14,00 sati, u prostorijama Požeško-slavonske županije, Županijska 7, Požega i Općine Nova Kapela, Trg kralja Tomislava 13, Nova Kapela bio je izložen po jedan primjerak Studije.

Svi zainteresirani svoja mišljenja, prijedloge i primjedbe na Studiju, mogli su upisati u knjigu primjedbi koja se je nalazila na mjestu javnog uvida ili su se mogle dostaviti poštom na adresu: Požeško-slavonska županija, Upravni odjel za gospodarstvo i graditeljstvo, Županijska 7, Požega i Općina Nova Kapela, Trg kralja Tomislava 13, Nova Kapela, zaključno s danom završetka javnog uvida.

U sklopu javnog uvida održalo se i javno izlaganje dana 17. prosinca 2014. godine (srijeda), s početkom u 11,00 sati, u prostorijama Požeško-slavonske županije (Velika vijećnica Požeško-slavonske županije), Županijska 7, Požega. Prisutni na javnom izlaganju kao i tijekom javnog izlaganja vidljivi su u zapisniku, KLASA: UP/I-612-07/14-01/24, URBROJ: 2177/1-06-06/12-14-9 od 17. prosinca 2014. godine.

Za vrijeme trajanja javnog uvida u knjige primjedbi nije upisana niti jedna primjedba, prijedlog niti mišljenje. Na adresu Upravnog odjela za gospodarstvo i graditeljstvo Požeško-slavonske županije, Županijska 7, Požega, zaprimljeno je očitovanje Javne ustanove za upravljenje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije, KLASA: 612-07/14-01/42, URBROJ: 2177/1-2-02-14-2 od 15. prosinca 2014. godine.

U zaprimljenom očitovanju Javna ustanova za upravljenje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije ne iznosi konkretne primjedbe na samu Studiju ili dijelove studije, niti zahtjeva konkretne ispravke. Primjedbe koje su ipak navedene u velikoj se mjeri odnose na samu opravdanost postojanja nekih razmatranih područja ekološke mreže, odnosno opravdanost njihove zaštite. Zaprimljeno očitovanje razmotreno je i od strane izrađivača Studije te je Javnoj ustanovi dostavljeno pismeno očitovanje na isto (KLASA: UP/I- 612-07/14-01/24, URBROJ: 2177/1-06-06/12-15-12 od 19. siječnja 2015. godine).

Izvan roka određenog u obavijesti o javnom uvidu nije zaprimljeno niti jedno očitovanje, prijedlog i mišljenje.

Upravni odjel je dana 19. siječnja 2015. godine zaprimio prethodno mišljenje Zavoda (KLASA: 612-07/14-38/100, URBROJ: 366-07-3-14-8 od 09. siječnja 2015. godine) u čijem se zaključku navodi: „Temeljem dostavljene Glavne ocjene, odnosno u njoj predloženih mjera ublažavanja, ne može sa dovoljnom pouzdanošću izvesti zaključak da izvođenje zahvata neće negativno utjecati na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže. Smatramo stoga da je potrebno ili zatražiti nadopunu studije sukladno gore navedenim primjedbama ili odbiti zahvat koristeći se principom predostrožnosti“.

Dopisom (KLASA: UP/I-612-07/14-01/24, URBROJ: 2177/1-06-06/12-15-13 od 19. siječnja 2015. godine) Upravni odjel zatražilo je nadopunu Studije Glavne ocjene u skladu sa primjedbama (prethodnim mišljenjem) Zavoda od 09. siječnja 2015. godine.

Dostavljena je dopunjena Studija Glavne ocjene, dana 14. travnja 2015. godine.

Sukladno članku 31. stavku 3. Zakona o zaštiti prirode, Upravni odjel je dopisom KLASA: UP/I-612-07/14-01/24, URBROJ: 2177/1-06-06/12-15-15 od 14. travnja 2015. godine zatražio prethodno mišljenje Zavoda na nadopunjenu Studiju Glavne ocjene, izrađivača IRES-Institut za istraživanje i razvoj održivih ekosustava, lipanj 2014.- dopuna veljača 2015.

Zavod je, dana 12. svibnja 2015. godine, dostavio prethodno mišljenje (KLASA: 612-07/15-38/270, veza: 612-07/14-38/100, URBROJ: 366-07-3-15-2 od 04. svibnja 2015. godine) u kojem, u bitnom, navode: „Nadopunjena Glavna ocjena odgovarajuće je analizirala utjecaje većeg dijela zahvata navodnjavanja, no nije na odgovarajući način procijenjen utjecaj izgradnje akumulacije. Akumulacija Londža, iako je zaseban zahvat, nije bio predmet zasebne procjene utjecaja na ekološku mrežu u okviru Glavne ocjene u poglavlju 4., već je njen utjecaj razmatran u poglavlju koje se bavi kumulativnim utjecajima (poglavljje 4.3.). S obzirom da bez njene realizacije ne može doći do ostvarenja predmetnog zahvata navodnjavanja, njen je utjecaj neodvojiv od utjecaja predmetnog zahvata“ i „S obzirom na navedeno, smatramo da zahvat nije prihvatljiv zbog utjecaja vezanih uz planiranu akumulaciju na područja ekološke mreže HR2001328 Londža, Glogovica i Breznica, HR2001385 Orłjava i HR2001292 Livade kod Čaglina. Stoga je nositelja zahvata potrebno uputiti na njegovu izmjenu, odnosno izradu varijantnog rješenja (primjerice smanjenje veličine akumulacije ili osiguranje vode iz nekog drugog slivnog područja) kojim će se ostvariti svrha zahvata, bez značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, sukladno gore navedenim primjedbama. Prilikom izrade varijantnog/ih rješenja, potrebno je uključiti stručnjaka za Unio crassus, stručnjaka za ciljani stanišni tip Vodeni tokolvi s vegetacijom ranunculion fluitantis i Callitricho-Batrachion (3260) te stručnjaka hidrologa vezano uz navedeni utjecaj na područje ekološke mreže HR2001292 Livade kod Čaglina, sve u svrhu iznalaženja najpovoljnijeg rješenja koje neće imati značajno negativni utjecaj na navedene ciljane vrste i stanišne tipove, odnosno u svrhu prikladnog dimenzioniranja akumulacije na način da se utjecaji svedu ispod razine značajnosti“.

Prema informacijama dionika uključenih u proces izgradnje akumulacije, radi se o zahvatu/objektu koji je već u izgradnji, odnosno već su konzumirane odgovarajuće dozvole i dokumentacija za građenje, pa se navedeni zahvat akumulacije Londža mora promatrati kao već izgrađeni objekt u prostoru.

Upravni odjel je dana 15. srpnja 2015. godine obavio očevid te izvršio uvid u dokumentaciju, vezano uz akumulaciju Londža, u svrhu utvrđivanja činjeničnog stanja potrebnog za donošenje ovoga Rješenja, o čemu je sačinjen zapisnik KLASA: UP/I-612-07/14-01/24, URBROJ:2177/1-06-06/12-15-16.

U provedbi postupka Upravni odjel razmotrio je predmetni zahtjev te temeljem nadopunjene Studije glavne ocjene, mišljenja Državnog zavoda za zaštitu prirode, obavljenim očevidom na terenu i uvidom u priloženu dokumentaciju je utvrdio slijedeće:

Planirani zahvat podrazumijeva izgradnju sustava za navodnjavanje Orljava -Londža kojeg čine dva podsustava – podsustav Londža (lijeva i desna obala rijeke Londže) i podsustav Orljava (lijeva i desna obala rijeke Orljave). Za navodnjavanje 1.797 ha neto poljoprivrednih površina SN Orljava-Londža potrebno je 1.158.706 m³ vode u prosječnoj godini, odnosno 2.656.685 m³ u sušnoj godini. Izvor vode za predloženi sustav navodnjavanja Orljava-Londža je akumulacija Londža na istoimenom vodotoku.

Koncepcija cjelokupnog sustava navodnjavanja temelji se na zahvaćanju vode iz akumulacije Londža, te distribuciji vode u postojeći lateralni kanal (LK) na lijevoj obali Londže od kuda se voda zahvaća i distribuira za navodnjavanje površina na lijevoj obali Londže. Za navodnjavanje površina na desnoj obali Londže-područje Zarilac, vodozahvat se nalazi u vodotoku Londža, a potrebna količina vode za navodnjavanje se također doprema iz akumulacije. Za podsustav Orljava voda se zahvaća na Londži i to je također količina vode ispuštena iz akumulacije Londža. Zahvaćena količina vode distribuira se gravitacijski cjevovodom uz lijevu obalu Londže, te sifonom ispod Orljave do postojećeg desnog sabirnog kanala (DSK) na desnoj obali Orljave. Voda se za navodnjavanje površina na desnoj obali Orljave zahvaća direktno iz DSK. Za navodnjavanje na lijevoj obali Orljave, voda se iz DSK sifonom prebacuje u postojeći sabirni kanal na lijevoj obali Orljave (LSK), od kuda se distribuira po površinama na lijevoj obali Orljave.

Sustav navodnjavanja je predviđen kao protočni, gdje se dio zahvaćene vode ispušta kroz ustave za potrebe nizvodnog dijela sustava, a višak neiskorištene vode se kontinuirano vraća u vodotok (rijeku Londžu za podsustav Londža, odnosno rijeku Orljavu za podsustav Orljava).

Iz akumulacije Londža za potrebe sustava navodnjavanja ispušta se 2,0 m³/s, od čega se na lokaciji vodozahvata za podsustav Londža, 0,5 m³/s ispušta nizvodno u vodotok Londža, a 1,5 m³/s se upušta u lateralni kanal. Nakon potrošnje za navodnjavanje površina uz lijevu i desnu obalu Londže, višak od 0,87 m³/s upušta se natrag u Londžu, neposredno uzvodno od ustave vodozahvata za podsustav Orljava na rijeci Londži.

Otvor ustave vodozahvata za podsustav Orljava dimenzioniran je tako da ispušta nizvodno 1,0 m³/s i drži razinu vode na koti 116,1 m.n.m., kako bi se omogućilo gravitacijsko tečenje prema podsustavu Orljava. Zahvaćena voda se upušta u sabirni kanal uz desnu obalu Orljave, gdje se 0,4 m³/s sifonom prebacuje u lijevi sabirni kanal, a ostatak od 0,6 m³/s služi za potrebe navodnjavanja na desnoj obali. Nakon potrošnje za navodnjavanje, višak vode iz desnog sabirnog kanala u iznosu od 0,23 m³/s, i iz lijevog sabirnog kanala u iznosu od 0,26 m³/s, upuštaju se nazad u rijeku Orljavu na mjestima ušća sabirnih kanala.

Podsustav Londža

Koncepcija ovog podsustava temelji se na izvedbi pregrade unutar korita rijeke Londže, na uzvodnom početku poljoprivrednih površina obuhvaćenih projektom te zahvaćanjem i upuštanjem vode u lateralni kanal koji se proteže rubnim južnim dijelom parcela. Na rijeci Londži predviđene su tri ustave. Ustavom 3 formira se zahvat vode za podsustav Londža, ustavom 2 stvara se stupac vode za zahvaćanje potrebnih količina za navodnjavanje površina na desnoj obali Londže, a ustavom 1 podiže se razina vode kako bi se osigurala gravitacijska doprema vode za podsustav Orljava. Izvedba ustave 3 predviđena je neposredno uzvodno od postojećeg mosta, gdje će se izvesti još jedna upusna ustava za lateralni kanal. U ovom čvoru vrši se raspodjela vodnih količina na način da se u lateralni kanal upušta 1,5 m³/s, a u nizvodno korito Londže se pušta 0,5 m³/s. Voda se u lateralnom kanalu putem 5 ustava drži na radnoj razini. Na svakoj ustavi su predviđene po dvije zapornice, od kojih je jedna u periodu

navodnjavanja uvijek zatvorena, i služi samo za oslobađanje protočnog profila u slučaju velikih voda. Osim toga na svakoj od ustava predviđen je preljev širine 5,0 m, visine 0,2 m, kojim je omogućena dodatna evakuacija velikih voda. Na lokacijama vodozahvata predviđeni su platoi za priključenje mobilnih crpki, kojima se voda distribuira u zatvoreni tlačni sustav. Priključenje opreme za navodnjavanje omogućeno je preko hidranta postavljenih duž trase distribucijskog sustava. Na četvrtu ustavu predviđeno je spajanje dovodne cijevi, kojom bi se gravitacijski voda sprovela do lijeve obale Londže, te ispod vodotoka na desnu obalu Londže gdje će biti locirana crpna stanica Zarilac za površine koje se nalaze s desne strane spomenutog vodotoka. Na nizvodnom dijelu lateralnog kanala, on se opet spaja s rijekom Londžom, te je na taj način omogućeno i gravitacijsko pražnjenje sustava u slučaju potrebe. Za podsustav Londža trasirano je ukupno 27.290 m cijevne mreže.

Podsustav Orljava

Koncepcija ovog podsustava gotovo je identična onoj na podsustavu Londža. Temelji se na izgradnji ustave na vodotoku Londža u stacionaži km 2+640, na lokaciji postojeće stepenice, uzvodno od utoka Vrbove, a nizvodno od lateralnog kanala. Ustava je u izvedbi predviđena kao vrećasta brana. Ustavom se diže voda na potrebnu razinu oko 117 m.n.m. (kote obale osnovnog korita su 118 m.n.m., kote nasipa 120 m.n.m.), kako bi se formirao zahvat vode za podsustav Orljava. Voda iz zahvata na Londži, do podsustava Orljava transportira se gravitacijski uz lijevu obalu Londže, planiranim otvorenim betonskim kanalom, duljine oko 2.700 m. Zahvaćena voda ispod ceste za Pleternicu provodi se propustom, te se neposredno nizvodno od mosta sifonom ispod Orljave propušta na desnu obalu Orljave, tj. upušta se u desni sabirni kanal. U sabirnim kanalima lijeve i desne obale Orljave voda se sistemom ustava drži na određenoj razini, te se mobilnim crpkama tlači u distribucijski sustav. S desne strane rijeke Orljave otvoreni kanali za odvodnju brdskih potoka dijele poljoprivredne površine u 4 odvojene kazete, te se ulijevaju direktno u rijeku Orljavu. Ispod ovih kanala, u desnom sabirnom kanalu paralelnom s Orljavom, potrebno je izvesti tri sifona. Za lijevu stranu poljoprivrednih površina voda se dovodi iz sabirnog kanala s desne strane Orljave također putem sifona. Sifon za lijevu obalu je predviđen uzvodno od ustave 7. Voda se dovodi u oba sabirna kanala na desnu i lijevu stranu iz rijeke Londže te distribuira putem ukupno 5 sifona u sve točke spomenutih kanala. Razina vode u kanalima se održava putem ukupno 9 pregrada. Na desnom sabirnom kanalu nalazi se 7 ustava. Na pet ustava predviđen je na istoj lokaciji i vodozahvat, dok je na dvije ustave vodozahvat pomaknut u odnosu na ustavu zbog konfiguracije terena. Na ustavama je predviđena ugradnja po dvije zapornice, dimenzija određenih na temelju raspoloživog prostora u vodotoku, od kojih je jedna u periodu navodnjavanja uvijek zatvorena, i služi samo za oslobađanje protočnog profila u slučaju velikih voda. Osim toga na svakoj od ustava predviđen je preljev širine 5,0 m, visine 0,2 m, kojim je omogućena dodatna evakuacija velikih voda. Na lijevom sabirnom kanalu modelirano je ukupno 2 ustave, na kojima je predviđen i vodozahvat. Na ustavama je predviđena ugradnja po dvije zapornice, dimenzija određenih na temelju raspoloživog prostora u vodotoku, od kojih je jedna u periodu navodnjavanja uvijek zatvorena i služi samo za oslobađanje protočnog profila u slučaju velikih voda. Osim toga na svakoj od ustava predviđen je preljev širine 5,0 m, visine 0,2 m, kojim je omogućena dodatna evakuacija velikih voda. Ukupna dužina cijevne mreže trasirana u podsustavu Orljava je 30.478 m.

Idejnim projektom razmatranim u Glavnoj ocjeni predviđeno je da se kao izvor vode za navodnjavanje koristi volumen vode koji će se zadržavati u akumulaciji Londža kada ona bude dovršena u predviđenom opsegu II. faze izgradnje.

Sama akumulacija Londža nije dio predmetnog zahvata, već je ona preduvjet za realizaciju zahvata te su njeni utjecaji u Studiji sagledani kroz sagledavanje kumulativnih utjecaja. U okviru poglavlja 4.3 Studije za glavnu ocjenu razmatran je kumulativni utjecaj akumulacije Londža i predmetnog zahvata sustava navodnjavanja Orljava-Londža, posebice s obzirom na potencijalne promjene sastava ihtiofaune uslijed ujezerenja koje bi mogle ugroziti opstanak cilja očuvanja obične lisanke.

Utjecaj akumulacije Londža razmotren je i na razini plana u Strateškoj studiji o utjecaju na okoliš Prostornog plana Požeško-slavonske županije, DVOKUT ECRO d.o.o. srpanj 2014. koja je procjenjivala utjecaj akumulacije na Londži na vrstu *Unio crassus* unutar područja ekološke mreže HR2001328 Londža, Glogovica i Breznica navela je sljedeće:

„Izgradnjom ove akumulacije doći će do promjena stanišnih uvjeta na rijeci Londži uslijed prekidanja vodnog toka i stvaranjem jezera (stajačice). Utjecaj se najviše može odnositi na ciljanu vrstu- običnu lisanku obzirom da je ona osjetljiva na promjene u kemizmu vode do koje će sigurno doći. Trenutno ne postoje jasni podaci o prisutnosti ciljne vrste na ovom području. Međutim, obzirom na relativno veliku površinu akumulacije u odnosu na ukupnu dužinu vodotoka koji je pod područjem EM ne može se isključiti značajan utjecaj.“

Kako bi se ublažio mogući utjecaj, strateškom ocjenom predložena je uspostava sličnih stanišnih uvjeta u okolici zahvata.

Akumulacija Londža projektirana je kao višenamjenski objekt koji osim regulacije režima velikih voda služi i održavanju režima malih voda za potrebe poboljšanja kvalitete voda, navodnjavanja, te rekreacije i sporta. Izgradnja akumulacije Londža planirana je kroz tri faze. Prva faza izgradnje akumulacije Londža kao retencija već je izvedena te je ugrađen nadzorni upravljački sustav (NUS) koji omogućava upravljanje zapornicima i kontrolu upuštanja vode u korito rijeke Londže: u retencijskom je prostoru u sadašnjem stanju moguće zadržavanje 4.700.000 m³ vode godišnje.

Kada akumulacija Londža bude izvedena u obuhvatu predviđenom II. fazom izgradnje volumen akumulirane vode biti će 8.900.000 m³. Radovi na drugoj etapi su većim dijelom već izvedeni te ima ishodne skoro sve akte za građenje. Izvedba III etape izgradnje akumulacije Londža za sada je upitna, a predviđa konačni volumen akumulacije od 12.000.600 m³.

Za zahvat akumulacija Londža izrađena je Studija o utjecaju na okoliš akumulacije Londža (1997. godine), te je proveden postupak ocjene utjecaja zahvata na okoliš i ishodeno Rješenje Državne uprave za zaštitu prirode i okoliša od 08. listopada 1998. godine (KLASA: UP/I-351-02/98-06/04, URBROJ: 542-07-ZM-98-10) kojim se „utvrđuje da je namjeravani zahvat akumulacija Londža podnositelja zahvata „Hrvatskih voda“ iz Zagreba, Ulica grada Vukovara 220, prihvatljiv za okoliš, uz primjenu mjera zaštite okoliša i provedbu programa praćenja stanja okoliša, izdana je lokacijska dozvola za gradnju akumulacije Londža u tri etape sa svim građevinama i zahvatima, koju je 15. svibnja 2002. g. izdalo Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja (KLASA: UP/I-350-05/02-01/0062, URBROJ: 531-08-02-5/JK,) i načelna dozvola za gradnju akumulacije Londža koja je definirala 3 etape građevine i to: I etapa- temeljni ispust u km 0+157 brane i brana s pratećim građevinama; II etapa- temeljni ispust, brana s pratećim građevinama, županijska prometnica Čaglin-Kneževac-rekonstrukcija duljine 3405 m, rekonstrukcija TK kabela (SV 24x10/125) i šumska cesta – 4 dionice duljine 3860 m; III etapa- temeljni ispust, brana s pratećim građevinama, zaštitni nasip sela Kneževac- dionica duljine 163,00 m, dionica duljine 244,00 m, dionica duljine 332,00 m, dalekovod Vlatkovac-Dobrogošće- rekonstrukcija d=1230 m, rekonstrukcija ceste Vlatkovac-Dobrogošće d=885,00 m, sustav odvodnje i pročišćavanje sanitarnih voda naselja Vlatkovac i Kneževac, šumska cesta d=2257 i građevina za kontrolu voda – u nizvodnom koritu Londže u km 19+934, za koje će se ishoditi građevinske dozvole, koju je 12. prosinca 2002. g. izdalo

Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja (KLASA:UP/I-361-03/02-01/251,URBROJ: 531-09/1-1-02-5).

Za I. etapu postoje 2 građevne dozvole: Građevna dozvola za gradnju akumulacije Londža – I etapa – brana s pratećim objektima, koju je 25. rujna 2003. g. izdalo Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja (KLASA: UP/I-361-03/03-01/0192, URBROJ: 531-08/1-1-615-03-06) i građevna dozvola za gradnju akumulacije Londža-I etapa–temeljni ispust u km 0+157 brane, koju je 5. travnja 2004.g. izdalo Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (KLASA: UP/I-361-03/03-01/330, URBROJ: 531-08/2-1-1-157-04-12),

Za II. etapu izdane su slijedeće dozvole:

-Građevinska dozvola za rekonstrukciju prometnice Čaglin-Kneževac dužine 3405 m, koju je 16. studenog 2010. g. izdalo Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (KLASA: UP/I-361-03/10-01/120, URBROJ: 531-18-1-1-226-10-8) - objekt je izmješten.

-Građevinska dozvola za akumulaciju Londža-II. etapa: Brana s pratećim građevinama, koju je 22. listopada 2014.g. izdalo Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja (KLASA: UP/I-361-03/13-01/266; URBROJ: 531-06-2-1-226-14-18)- radovi dogradnje brane u Planu Hrvatskih voda su za 2015.godinu.

-Građevinska dozvola za akumulaciju Londža-II. etapa: Temeljni ispust, koju je 31. listopada 2014. g. izdalo Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja (KLASA: UP/I-361-03/13-01/261, URBROJ: 531-0-2-1-226-14-19)- radovi su izvedeni.

-Građevinska dozvola za akumulaciju Londža-II. etapa: Rekonstrukcija TK kabela (SV 24x10/125)“, koju je 31. listopada 2014. g. izdalo Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja(KLASA:UP/I-361-03/13-01/267,URBROJ:531-06-2-1-226-14-16)-radovi izmještanja u Planu Hrvatskih voda za 2015. godinu.

Za izgradnju šumske ceste uz zaplavni prostor s južne strane (Glavni projekt izrađen po Vodoprivredno-projektnom birou d.d. iz Zagreba), nakon dovršenja imovinsko-pravnih poslova vezanih za akumulacijski prostor, ugovorit će se geodetski elaborat parcelacije za šumsku cestu nakon čega će uslijediti podnošenje zahtjeva za građevinsku dozvolu.

Planirani zahvat- „Sustav navodnjavanja Orljava –Londža“, nalazi se unutar odnosno u neposrednoj blizini više područja ekološke mreže (Uredba o ekološkoj mreži, NN 124/13), i to područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove (POVS): HR2001385 Orljava, HR2001328 Londža, Glogovica i Breznica i HR2001292 Livade kod Čaglina.

Podsustav Orljava nalazi se uz sami rub (lijeva i desna obala rijeke Orljave) područja ekološke mreže HR2001385 Orljava. Uzvodno od podsustava Londža nalaze se područja ekološke mreže HR2001292 Livade kod Čaglina i HR2001328 Londža, Glogovica i Breznica.

Potencijalni utjecaji tijekom i nakon izgradnje sustava navodnjavanja Orljava-Londža te njegovog korištenja, u skladu s projektnim rješenjem, odnose se na: unošenje nemira u vodena staništa, zamućenje vodotoka građevinskim radovima, zaposjedanje površine dna i obale, akcidentne situacije, promjene u prirodnom režimu vodotoka s obzirom na kvantitetu i temperaturu vode, unošenje nemira u vodena staništa, potencijalno povećanje onečišćenja zbog intenziviranja poljoprivrede i potencijalni prekid kontinuiteta rasprostanjenja ihtiofaune.

Obzirom na značajke predloženog koncepta sustava navodnjavanja Orljava-Londža, kao i na prepoznate utjecaje, može se zaključiti kako za područja ekološke mreže HR2001328 Londža, Glogovica i Breznica i HR2001292 Livade kod Čaglina neće biti nikakvih značajnih utjecaja prvenstveno zbog činjenice da se ova područja nalaze uzvodno od obuhvata zahvata, te da će učinak svih navedenih negativnih utjecaja biti osjetljiv jedino nizvodno od početka zahvata na rijeci Londži. Za područje ekološke mreže HR2001385 Orljava prepoznati su umjereni negativni utjecaji na cilj očuvanja vrstu *Unio crassus*, prvenstveno uslijed mogućeg

onečišćenja vode zbog akcidentnih situacija, te zbog potencijalnog povećanja onečišćenja uslijed intenziviranja poljoprivredne proizvodnje te potencijalnog prekida kontinuiteta rasprostranjenja i hitofaune za koju je vezan životni ciklus ovog školjkaša. No, budući da se unutar granica ovog područja ekološke mreže, odnosno unutar korita i na obalama rijeke Orljave neće izvoditi nikakvi radovi, uz pridržavanje navedenih mjera i praćenjem stanja u rijeci Orljavi, može se zaključiti da se utjecaji mogu svesti na minimum.

Upravni odjel za gospodarstvo i graditeljstvo Požeško-slavonske županije mišljenja je da se u predmetnom postupku Glavne ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu sustava navodnjavanja Orljava-Londža ne može se donositi odluka o zahvatu akumulacija Londža jer se radi o različitim zahvatima i različitim nositeljima zahvata iako su oba zahvata uzročno posljedično povezana. Akumulacija Londža se mora promatrati kao već postojeći objekt u prostoru. Izmjene zahvata nisu više moguće, pa kao takav zahvat akumulacija Londža ne može predstavljati prepreku za izvođenje zahvata „Sustav navodnjavanja Orljava-Londža“, već u naravi predstavlja ostvareni preduvjet za izgradnju sustava navodnjavanja.

Temeljem razmatranih mogućih utjecaja planiranog zahvata s obzirom na karakteristike zahvata, lokaciju zahvata i njegov smještaj u odnosu na područja ekološke mreže, Upravni odjel za gospodarstvo i graditeljstvo je utvrdio da je Studija primjereno sagledala i procijenila moguće utjecaje te da će primjenom utvrđenih mjera ublažavanja negativnih utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže (A.), programa praćenja i izvješćivanja o stanju ciljeva očuvanja i cjelovitosti područja ekološke mreže (B.) mogući utjecaji zahvata biti svedeni na razumnu mjeru te da se mogu isključiti značajni negativni utjecaji na ciljeve očuvanja i cjelovitost ekološke mreže.

Člankom 33. stavkom 2. Zakona o zaštiti prirode propisano je da ako nadležno tijelo utvrdi, uzimajući u obzir i mišljenje javnosti, da planirani zahvat nema značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, donosi Rješenje da je zahvat prihvatljiv za ekološku mrežu.

Mjere ublažavanja negativnih utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže te program praćenja i izvješćivanja o stanju ciljeva očuvanja i cjelovitosti područja ekološke mreže propisani su člankom 33. stavkom 3. Zakona o zaštiti prirode.

Člankom 41. stavkom 1. Zakona o zaštiti prirode propisano je da ako nositelj zahvata ne provede utvrđene mjere ublažavanja, da će ih provesti Ministarstvo na njegov trošak.

Sredstva za praćenje iz točke 1. Izreke ovog Rješenja, u skladu s člankom 42. stavkom 3. Zakona o zaštiti prirode, dužan je osigurati nositelj zahvata.

Podatke o praćenju iz točke I. izreke ovog Rješenja, nositelj zahvata, u skladu s člankom 42. stavkom 4. Zakona o zaštiti prirode, dužan je dostaviti Ministarstvu.

Rok važenja ovog Rješenja propisan je u skladu s odredbama članka 43. stavkom 1. Zakona o zaštiti prirode.

Mogućnost produljenja roka važenja Rješenja propisana je u skladu s odredbama članka 43. stavka 2. Zakona o zaštiti prirode.

Ovo Rješenje dostavlja se nadležnom Ministarstvu sukladno odredbama članka 44. stavak 1. Zakona o zaštiti prirode.

Ovo Rješenje objavljuje se na internetskoj stranici Požeško-slavonske županije u skladu s odredbama članka 44. stavak 3. Zakona o zaštiti prirode.

Stranka je oslobođena plaćanja upravne pristojbe sukladno čl. 6. st. 1. Zakona o upravnim pristojbama (NN, br. 8/96, 77/96, 95/97, 131/97, 68/98, 66/99, 145/99, 30/00, 116/00, 163/03, 17/04, 110/04, 150/05, 153/05, 129/06, 117/07, 25/08, 60/08, 20/10. i 126/11, 112/12, 19/13, 80/13, 40/14, 69/14, 87/14 i 94/14).

POUKA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ovog rješenja može se izjaviti žalba Ministarstvu zaštite okoliša i prirode, Radnička cesta 80, Zagreb, kao drugostupanjskom tijelu, u roku od 15 dana po primitku rješenja.

Žalba se podnosi pismeno ili usmeno na zapisnik kod ovog nadležstva, a može se uputiti i neposredno drugostupanjskom tijelu, a podliježe plaćanju upravne pristojbe u iznosu od 50,00 kn po Tbr.3. Tarife upravnih pristojbi zakona o upravnim pristojbama ("Narodne novine", broj: 8/96, 77/96, 131/97, 68/98, 66/99, 145/99, 30/00, 116/00, 163/03, 17/04, 110/04, 141/04, 150/05, 153/05, 129/06, 117/07, 25/08, 60/08, 20/10, 126/11, 112/12, 19/13, 80/13).

Dostaviti:

1. Požeško-slavonska županija, Županijska 7, Požega
2. Državni zavod za zaštitu prirode, Radnička cesta 80/7, 10 000 Zagreb
3. Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Radnička cesta 80, 10 000 Zagreb
4. Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Uprava za inspekcijske poslove, PJ Osijek, Trg Sv. Trojstva 20, Požega
5. Evidencija, ovdje
6. Pismohrana, ovdje